

ELŐFIZETÉS:
Egész évre . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kü-
lendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitótér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyv-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Szellemi élet városunkban.

Zombor, 1899. április 11.

Valljuk be őszintén, hogy városunkban a szellemi élet nem valami erősen lüktet, hanem sok tekintetben teljesen pang. Más vidéki városok a szellemi élet terén is központokat alkotnak és forrásai lesznek a nemzeti művelődésnek, terjesztői a közhasznú ismereteknek.

Alig van hazánkban egy-egy vidéki város, a melyben egy egy társulat ne lenne, mely hivatásul a közhasznú ismeretek terjesztését célné ne tűzte volna. Hisz ez által a nemzeti művelődésnek szolgál a társadalom, mely első sorban hazafias kötelesség is. Nálunk — fájdalom — ilyen társulat nincs.

Ebben találjuk okát, hogy nálunk ma már ritkaság számba megy, ha egy-egy nyilvános felolvasásról hallunk hírt. Történt ugyan a múltban e téren is egy-egy kísérlet. Irodalmi és művészeti egyletek nálunk is alakultak, de a kezdet nehézségeivel egyik sem tudott megküzdeni. Az újdonság ingerének zománcát elvesztvén a párját ritkító részvéltenség és közöny folytán eddig még mind-egyik feloszlott úgy, hogy még emlékét is elmosta az idő.

Különösnek fog ez tetszeni, de a valóság bizonyítja. Városunkban, a hol annyi a szellemi téren munkálkodó, nem képes egy irodalmi egylet, mely a legnemesebb eszmék szolgálatában vinné előre a zászlót, gyökeret verni.

Ezen kirívó érzéketlenséget a szellemi élet iránt, bármiben keressük is, nem tudjuk magunknak megmagyarázni.

A míg más kisebb városok, a melyek sem a szellemi, sem az anyagi téren Zombor városával egy napon nem is emlegethetők, oly kiváló szellemi életet élnek, melynek híre bejárja az egész országot és nemcsak hasznukra, hanem dicsőségükre is válik: addig nálunk a szellemi élet terén fagyasztó csönd uralkodik.

Szürke köd ereszkedett le városunk szellemi életére, a mely homályába burkolta a fölélesztésre irányuló minden mozgalmat. Bárhová tekintünk a szellemi téren mindenütt pangás állott be.

E szürke homályba most bevillant az első fénysugár!

A zombori iparosok vették kezükbe a szellemi élet lobogóját. A zombori iparos kör, — mely a múlt hetekben új alakult programjára tűzte: az ismeretterjesztő felolvasások rendezését. Vasárnaponként délután összegyűlnek a kör tagjai és felolvasásokat rendeznek. Bár szűk körben folynak ezek le, mégis ebben látjuk városunk szellemi életére vetődő első fénysugarat.

Dicséretére legyen mondva a zombori iparosoknak ez igen helyes, életre való és okos eszme, a melynek nemes gyümölcseit a jövő fogja busásan megteremni. Városunkban van elég értelmes és tanult egyén, a ki közhasznú ismereteit érdekes és tanulságos formában mindenkor kész lesz közzé tenni.

Hazafias örömmel üdvözöljük a zombori „Iparos kör“-t és az eszme magvetőjét Zsulyevits Ernőt, a körnek érdemes elnökét, mint ezen a téren az uttörőket!

Kezdetre ez egy olyan mozgalomnak, a mely városunkban a szellemi élet fellobbanását fogja maga után vonni, az iparos körnek és elnökének dicsőségére.

Kívánjuk, hogy a zombori iparosok által elhínt mag, termékeny talajra találván, terebélyes sudárrá nőjön, virágot hajtszon, gyümölcsöt teremjen a magyar nemzeti kultúra fejlődésére.

Hazafias örömmel üdvözöljük városunk iparosait a szellemi élet terén!

Utmutatás a szőlőművelésre.

— Könyvismertetés. —

A földművelésügyi m. kir. miniszter „Utmutatás a szőlőművelésre“ című munkát adott ki.

Ezen „Utmutatás“-nak célja egyrészt, hogy általánosságban vezérfontalul szolgáljon a szőlőművelőknek az elpusztult szőlők helyreállítása s a helyreállított szőlők művelése kérdéseiben; célja másrészt, hogy kiegészítője legyen ama művelési tervnek, a melylyel az 1896. V. t. c. rendelkezési alapján kölcsönben részesített szőlőbirtokok az előirt munkák szakszerűen helyes teljesítésére kötelezettek. A szőlőművelési munkanemeknek s egyes munkáknak ebben az „Utmutatás“-ban foglalt leírása képezi a mértékelt annak elbírálására és megítélésére, hogy a kölcsönben részesülő szőlőbirtokok a művelési tervben előirt munkanemeket s egyes munkákat a teljesítés he-

lyessége s célszerűsége tekintetéből megfelelően hajtotta-e végre?

Az „Utmutatás“ Engelbrecht Károly központi szőlészeti és borászati felügyelő vezetése alatt Mórógyi István nagy-enyedi, Kasinszki Viktor tarcali és Balassa István bihar-diószegi vincellériskolai igazgatókból és Rácz Sándor központi szőlészeti és borászati felügyelőből álló és a földművelésügyi m. kir. miniszter által alakított bizottság szerkesztette. Ez a bizottság, a melynek minden tagja már számos év óta a közpályán eredményesen működő szakember, összegyűjtötte a szőlőművelés, különösen az elpusztult szőlők helyreállítása összes kérdéseinek anyagát, kiválasztotta abból mindazt, a mit évek során szerzett tapasztalatok honi viszonyaink közt igazoltak és megvizsgálván a tapasztalati jelenségeket s eredményeket az elméleti ismeretek megvilágításában, megállapította azokat a tételeket, a melyek összefoglalásából a szőlőművelés mai rendszere — honi viszonyainkra alkalmazva — alakult.

Az „Utmutatás“-ba foglalt alaptételek tehát pozitív basisát alkotják amaz eljárásnak, a melyet az elpusztult szőlők megújítása s a megújított szőlők művelése terén az eddigi tapasztalatok igazolása szerint követnünk kell. A mi ezen túlterjed, annak kutatása, megfigyelése s kiderítése feladata lesz a szőlészeti kísérleti állomásnak, a melynek szervezésével a földművelésügyi m. kir. miniszter már foglalkozik.

Ez a kísérleti állomás lesz hivatva arra is, hogy az eddig szerzett tapasztalatokat, az elméleti ismeretek segítségével teljesítendő kutatások nyomán, tudományos alapon fejlessze s bővítsé s folyton újabb anyagot szolgáltatasson a gyakorlatnak a szakszerű szőlőművelés előbbre vitelére.

Sok szőlőbirtokos lesz abban a helyzetben, hogy az „Utmutatás“-ban foglalt tanácsok s utbagigítások dacára sem fogja a leghelyesebb utat és módot választani, mert azt az ezer és ezer különféle esetet s azt a számtalan kérdést s árnyalatot, a melyet a gyakorlati élet hoz felszínre, mind előre látni s behatóan tárgyalni nem lehetséges. Ezért minden szőlőbirtokos, a ki azt tapasztalná, hogy a jelen „Utmutatás“-ban foglaltakból kimerítő felvilágosítást nem meríthet, vagy hogy az eredmény nem igazolja ezen „Utmutatás“ tartalmát, dacára annak, hogy mindenben pontosan

A „BÁCSKA“ tárcája.

Hogy ha távol...

Hogy ha távol vihar támad
Piros az ég alja,
Mert ilyenkor csókolgatja
A viharok ajka.

Mikor lánykám megcsókolom
Alkonyfény az arca,
Hajnalpirá válik aztán
Mikor vissza adja.

Ki mondná meg kettő közül
Melyik szebb, pirosabb,
Bibor fényű hajnal-e vagy
A csásos alkonyat?!

Herold Béla Gyula.

AZ ANGOL NYELV.*)

Írta: Szabenyi Szekulesz.

Ha egy fajnak, egy egész emberáradatnak nyelvről akarunk szólni, meg kell vizsgálnunk a természetbeli környezetet, amelyben él, hogy a nyelvben előforduló sajátosságok keletkező okaira következtethessünk. Egy faj nyelvén természetesen hidegségét, hangszínezését, ridegét, vagy annak szabatos, csengő vagy tűzes voltára nagyobbára az éghajlat van befolyással. De az éghajlat nemcsak a nyelvre, vagy annak hullámos, dallamos zengzetére hat, hanem az illető nép általános alkotásaira, ugymint művészetére, kereskedelmére, iparára stb. Amint az állat meztelnek, alkalmazkodnia kell a természet-hez. Vegyük tekintetbe a jelenkori népfajok nyelveit, figyeljünk egyikre is, másakra is, míg nem arra az eredményre jutunk, hogy az olasz bátran, tűzesen beszél, kéz-

* Köszölkök e cikket egyrészt azért, mert szerzője Szekulesz József városunkban működik, mint angol nyelv-mester, másrészt mert városunkban az angol nyelv tanulása örvendő lendőletet vett és így hisszük, hogy e cikk iránt nagyon sokan fognak érdeklődni. Szerk.

mozdulatokkal, szavainak hangzása fülbemászó, csengő; most tekintünk egy percre oda, ahol e nyelv él, oda le arra a csizmaalaku félszigetre, melynek örökös lángha éghajlata, narancs-ligetei, lágyan zsongó, langyos hullámái az öt övezet tengereknek, teremthet-e más hangot a népe ajkán, mint egy zengzetességben gazdagot?

Mily hangulatai lehetnek egy oly embernek, ki egész életét egy paradicsomban töltötte? Nem-e jó ajkára szóalokban az érzelmi világa? Nem-e követi e szót kiejtésénél egy a hangulathoz méltó árnyalat? Most tekintünk át Európán egészen, míg oda nem értünk arra a két szigetre, amelynek egyike kétszer akkora, mint a másik; oda arra a darab szárazföldre, melyet örökké csúf, hideg hullámok mosnak, melyen egy félénen át köd borítja az egész mindenséget, az emberek lelkét, egész lényét. A másik félénen esik az eső, amely komorrá, hallgatagá teszi az embert; hangulatai petyhüdték, érzelmei hidegek. Mily zenéjű szó törhet egy ilyen hangulatokban burkolt emberi kebelből elő? Lassú, száraz, hideg, minden tűz nélküli, tele halk lustaságot eláruló modorra, de jól megfontolt, összeragott és megöröltlen előkertülő termény. Ilyen az angol. Száraz, hideg, de velős.

Mit a párisi francia az ő „Parisien“ műveltségével, terméivel, a jellemek, a művek szakadatlan taglalásával, ironiájával, mely oly kész a gyengeségekre mutatni, éleselműségével, mely elég gyakorlott az árnyalatok megkülönböztetésében; a német az ő hajlékony, tág szellemével oly hajlandó az átalakulásokra, oly hajlandó a legtávolabb, a legkülönösebb állapotainak reprodukálásával; míg végre az angol a maga szabatos szellemével, mely oly szorosra fogja az erkölcsi kérdéseket, a közérdekű témákat és mindent, ami önmagával függ össze, hogy képes nyelvénél alkalmazásával oda hatni, hogy azok szám, súly, mérték, földrajz, statisztika szerint legyenek megállapítva. Egy ily jellemre és ily gondolkodási mód kifejezésére csakis az angol nyelv alkalmas.

Tudósok szerint, kivéve az arabs nyelvet, az angolnak van legnagyobb szókincse. Kétszáz ezer szóra becsülik gazdagságát, amely perze görög, latin, germán és még sok ókori nyelvbeli szavaknak összehalmozásából keletkezik. Nincs olyan latin szó, amelyből egy an-

gol szó nem képezhető volna. Általában az a föltevés, hogy a kiejtése nagyon németes. Igaz ugyan, hogy hasonlít a némethez, de aki úgy beszél angolul, hogy egy német megérti, arra rámondhatom, hogy nem tud. Van pl. egész mondatok a nyelvben, melyeket elcsempített németnek vehetünk, ha egy rossz kiejtésű ember használja, de ha egy született angol mondja el, a legkisebb hasonlatosságot sem fedezheted fel. A két kiejtés között a különbséget szóval kifejezni nem lehet (én legálább nem tudom), csak annyit tudok mondani, hogy a nyelv forgásában és annak tekervényes sziszegő mozgása az angol embernél, idézi elő azt a különbséget, amely a más nemzetiségű angolul beszélő ember és ő között rejlik. A magyar embernek főképen egy hangzó kiejtése esik nehezére, még pedig a „th“. Ezt a két betűt csak ritka ember képes nálunk kiejteni. Nagyobbára „sz“-nek ejtik ki, ami elég rossz, sőt nagyon is rossz, mert e két betűt oly gyakran fordul elő, hogy hogy az „sz“-szel való kiejtés egész sziszegővé teszi a beszédet, így megvonván attól még azt a csekély kellemet is, amelyet nyújt, vagy ha épenséggel az angolnál ilyesmi nem létezik, akkor eléri az illető „sz“-szel beszélő azt, hogy beszédének kellemetlen, sziszegő és kópódásban bővelkedő „szisziszicrisztikája“ kellemetlenül hat a hallgatóra. Most már, hogy ezt elkerülje az illető, fogadja meg a tanácsomat. A „th“-t helyesen kiejteni képtelenség, ha az ember a nyelve hegyét nem teszi a fogai közé és fű. E fűvás eszközi aztán ki a hangot, amely a helyes. Persze ezt meg kell szokni, mert ha eleinte nem alkalmazza az illető tanuló, akkor sohasem fogja helyesen kiejteni.

Voltak már olyan tanítványaim, akiket ha rábírtam akartam e hangzó helyes kiejtésére, elnevettek magukat és azt mondták, hogy ha a nyelvük hegyét fogják közé helyezik, képtelenek e szó, e hangzó után következni más hangzóit kiejteni, mert nem áll tehetségükben nyelvtüket oly gyors egymásutánban előre és hátra rántani, mint amily gyorsan a változatok következnek. Persze eleinte ez így van, de később egy kevés gyakorlat után ez nagyon is könnyen elsajátítható. Van pl. egy mondat, ez ugyanis: „Thou thinkest three thousand, three hundred and thirty three times, though thou dost once.“ Ezen mondatban oly sok „th“ fordul elő gyors egymás-

követte annak rendelkezéseit, — leghelyesebben cselekszik, ha az illetékes kerületi szőlészeti s borászati felügyelőhöz fordul, a ki vagy maga fogja megadni a szükséges tanácsot, vagy azt az erre hivatott helyről beszerzi.

Az „Utmutatás“-t 143 ábra és 262 rajz disziti. Függetlenül a phylloxera által elpusztított szőlők felújításának előmozdítása tárgyában hozott 1896. évi V. t. c.-et és az ennek végrehajtása iránt kiadott rendeletet és utasításokat foglalja magába.

Felhívjuk különösen a lelkészek és tanítók figyelmét e munkára, a kiknek leginkább van alkalmuk a népre hatni s azt hasznos munkára vezérelni, hogy ezen „Utmutatás“ nyomán a közvetlenség útján világszerte a kiszáradt szőlőművelésnél szükséges eljárásról.

Bárki is, a ki szőlőjét helyesen ujtja meg és miveli, ugyszintén azok is, a kik a népet e tekintetben helyes tanácsokkal látják el, mindannyian közreműködnek annak a nagy nemzeti munkának teljesítésénél, hogy hazánk szőlőművelése virágzóbb, szőlőhegyeinek lakossága elégedettebb és jobb sorsban legyen, mint valaha volt.

Lelkészeknek és tanítóknak, a kik ez iránt egyszerű levélben, vagy akár levelezőlapon a földművelésügyi m. kir. miniszterium szőlészeti osztályához fordulnak, az „Utmutatás“ ingyen küldetik meg Bolti ára 1 korona. Kapható a Pallas részvénytársaság nyomdájában.

Ujdonságok.

Kinevezés. Ófelsége a király Németh Géza szabadkai törvényszéki aljegyzőt a szepes-ófalui járásbíró-sághoz albiróvá kinevezte.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Varga Dezső bajai adóhivatali díjtalan gyakornokot ideiglenes minőségű adótitkár névvel kinevezte.

Elismerés. A m. kir. pénzügyminiszterium folyó évi február hó 18-án kelt 17672/1899. számú rendeletével Kovachich Béla Felső-Szent-Iván községi irnok-végrehajtónak az 1898. évben a közadók behajtása körül tanúsított érdemeinek elismerésül 20 frt, azaz husz forint pénzzutalmat engedélyezett.

Elmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter a baja-zombor-ujvidéki vasút részvénytársaságnak a m. kir. államvasutak Gombos-Bogojeva állomásától Bogojeva-Rác-Militics, esetleg Karavukova irányában a Baja-Zombor-Ujvidék helyi érdekű vasút Hódáság állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú gőzmozdonyú vasutvonalra az elmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Jótekonyság. Császka György kalocsai érsek a kalocsavidéki munkások segély-egyesületének 1800 koronát adományozott, a mivel az egyesület megalakulását lehetővé tette.

Telekkönyvi hatóság Bács-Almásán. A m. kir. igazságügyminiszter a bács-almásai kir. járásbíró-ságnak 1899. évi június hó 1-én telekkönyvi hatósággal történt felruházásával kapcsolatosan a telekkönyvi betétszerkesztő munkálatok fogauatba vételét a nevezett kir. járásbíró-ság mint telekkönyvi hatóság területére nézve elrendelte.

utánban, hogy igen nehéz kiejteni. Ajánlom, hogy ezen tanulja meg a „th“ kiejtését az, aki nem tudja.

Az angol nyelv tanítására a legjobb módszer a Berlitz-féle. E tanítási rendszer nem régen került még a közönség elé, de már is a világban szelvében, hosszabban tanulják és tanítják. Berlitz egy amerikai író, kit személyesen is ismerek, de noha már sok szolgálatot tett az angol irodalomnak, ezzel az egyszerű kis művel világhírre tette magát. Könyve annyiban különbözik a többiétől, amennyiben nála az egész könyv angol, bármily néven nevezendő fordítás nélküli, míg a többi nyelvtan vagy nyelvtan, vagy bármily más nyelvre van fordítva. Nagyonbára minden nyelvtannak megvan a saját szótára a könyv végén, a tanulandó és az ismert nyelvre való kölcsönös fordításokkal van ellátva, mig-nem ez csupán angol. E módszernek a tanítási rendszere az, hogy a tanító csupán a megtanulandó nyelven beszél a tanítvánnyal. Sajátságos az, hogy már az első leckénél a tanuló megérti a tanítót. A tanulásnál nagy könnyebbségre szolgál az, hogy benne semmiféle nyelvtani declinációk, conjunctiók és még ehhez hasonló „tiók“ nincsenek. Könyv nélkül semmit sem kell tanulni, sőt még az sem feltétlenül szükséges, hogy a tanuló az órán kívül a könyvhöz nyuljon. Ha átnézi, mindenesetre jó, sőt nagyon is jó, de mondandó, nem abszolúte szükséges.

Az angol nyelvre vonatkozólag Saint Beuve „Port Royal“-jában így nyilatkozik: „Vegy három latin szót, egy görögöt, két franciát és egy jó adag germánt, még pedig tisztán megöröltet. Ha ez megvan, akkor tedd egy leveles kalánra és vedd be. De le ne nyeld az istenért (mert megfulladsz tőle), hanem rágd jól össze, úgy hogy ne lehessen megkülönböztetni egyiket a másiktól, ha már eddig jutottál, akkor köpd ki. Tedd ismét egy kalánra és ismételd eme eljárást kétszer-háromszor; minél többször ismételd, annál finomabb — angol szót nyersz.“

És igaz van. Mert e nyelv tényleg annyi zagyvalékból van összetételezve és nem más, mint moslék scientiális formában. De ha az embernek van egy ily adag mosléka, sokkal több hasznát veheti neki, mint oly más nyelvnek, amelynek hangzása a drágagyöngyre emlékeztet. Nagy kincsét ér az, ha az ember a nagy Shakespeare eredetiben olvashatja, ha gyönyörködhetik Byron költeményeiben abban az alakban, amelyben ő azt írta és nem holmi rossz fordítók csempítéseiben, akik nagybárra nem is az eredetijéből, hanem más általuk ismert nyelvből fordítják, nem elégséggel meg az egyszerű csonkítás, egy másikkal is ellátják ezt, ugyannyira, hogy rájuk sem lehet néha ismerni. De azért minden-estere közönséggel adozunk mindazoknak, kik fordítási munkával foglalkoznak, feltéve ha jó dolgokkal ismertetik meg a magyar közönséget és nem holmi „Galiénok“-kal.

Az új bácsi püspök. A karlócai szerb egyházi zsinat szombati ülésén megválasztotta az új bácsi püspököt Sevcics Mitrofan krusedoli arkimandrita személyében, ki a bazafias szerbek jelöltje volt. A püspökválasztás előtt tünepi Veni Sancte volt, melyet Brankovits patriárka celebrált udvari papsága segédkezésével. Az ünnepi istentiszteleten megjelent báró Nikolits királyi biztos díszmagyarban, Hazay István miniszteri titkár kíséretében, valamennyi Karlócaán időző püspök, továbbá báró Komers vezérőrnagy, a péterváradai vár parancsnoka. Az istentisztelet alatt a metropolitai dóm előtt diszszázad állott sorfalat lobogó zászlóval és katonai zenekarral. A királyért mondott imádságnál a diszszázad és a dunaparton felállított ágyútegek diszlovéseket tettek. Az istentisztelet után a diszszázad ellépetett a királyi biztos és a várparancsnok előtt. Déli féltizenkét órakor a királyi biztos a püspöki konklávéhoz ment, ott a választási rend értelmében előkészítette a bácsi püspök választását, aztán távozott a konklávéből, mert az egyházi törvények értelmében a királyi biztos a választási aktusban nem vehet részt. Félórai tanácskozás után a zsinat Sevcics arkimandritát egyhangulag püspökké választotta. Az új püspök 45 éves, Ujvidéken született, jogi tanulmányait Grácbán és Zágrábban, theologiai tanulmányait pedig Karlócaán végezte. Azután szerzetes lett, 20 évig tanár volt a zárai theologiai intézetben, majd rektora lett a karlócai papnevelő-intézetnek. Több tudományos theologiai tankönyvet adott ki és félév óta főnöke a gazdag és tekintélyes krusedoli szerb kolostornak.

Ünnepi szünet. A szanisicai takarékpénztár folyó hó 11-én, az országos ünnepe miatt, iródiát zárva tartja.

Vizsgaeredmény. Ifj. kamjonkai Szemző István és Klemm Károly vármegyei alszámvevők a napokban tették le Budapesten sikerrel az államszámvitelani államvizsgát.

Választás. Csuroghon e hó 6-án volt a jegyzőválasztás, mely alkalommal a képviselőtestület Nityin János volt palánkai segédjegyzőt választotta meg.

A halas-rigyicai vasút. A kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán április hó 10-én reggel kilenc órakor megkezdik a halas-bács-almási-rigyicai keskenyvágány helyi érdekű vasút közigazgatási bejárását. A tárgyalás a halasi városbáz tanácstermében veszi kezdetét. Április 11. és 12. Bács-Almásán folytatják a tárgyalást és 13-án Rigyicán fejezik be. A tervezett vonal 73 kilométer hosszú. Gferer és Grossmann budapesti lakosok kérvénye folytán az általuk tervezett halas-rigyicai keskenyvágány h. é. vasút kiépítéséhez Bács-vármegye 170,000 forint járult hozzá.

Műkedvelői előadás. A zombori iparos ifjuság az „Iparos Kör“ pénztára javára folyó évi május hó 21-ik napján a városi színházban műkedvelői előadást rendez. Színpadunk az alkalommal Jókai Mórnak „A gazdag szegények“ című népies színműve. Az előadás iránt városzerte nagy az érdeklődés.

Eljegyzés. Ivenz János O-Sztapár községi segédjegyző a napokban eljegyezte Horváth Janka kisasszonyt O-Sztapárról.

Gyászhir. Dr. Sárkány János b. topolyai orvost sulyos csapás érte. Szeretett neje szül. Mokry Irénkét, élete virágjában, alig huszonkét éves korában törte le a kegyetlen halál és kiragadta boldogsága fészakból: szerettei köréből. A szomorú gyászhir városzerte nagy részvétet keltett. A mélyen sujtott férj és családja lejlen némi vigaszt a közrészvételben, mely gyászukban feljött irányul. A család a következő gyászjelentést adta ki: Alulírottak mély fájdalommal jelentik a felejtethlen, hűséges hives, az odaadó, gondos anya, a kedves jó gyermek, a szerető testvér dr. Sárkány Jánosné Mokry Irénkének folyó hó 7-ik napján este 7^{1/2} órakor, 22 éves korában, boldog házasságának 6-ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogult drága hamvai f. hó 9-én, vasárnap délután 4 órakor fognak az agost. hitv. evang. egyház szertartása szerint örök nyugalomra elhelyeztetni. Bács-Topolya, 1899. évi április hó 8-án. Dr. Sárkány János, férje. Sárkány Dezső, Sárkány Barnus, Sárkány Irénke, gyermekei. Halm Ervin és neje Balassovits Berta, szülei. Olga, nővére. Béke szeretett hamvaira!

Felolvasás az iparos körben. Az iparos kör (népkör) új helyiségeiben e hó 9-én Vértsey Károly ügyvéd, kiváló jeles írónk a magyar tengerparttól az egyiptomi tengerpartig tett utjáról tartott érdekes felolvasást. A mindvégig élénk figyelemmel kísért előadásnak főbb részletei a következők voltak: Keletre vágás. — Indulás Fiuméből. — A matrós romantikus elbeszélése. — Az aranygyapjú történetének a színhelye. — Dalmácia partmentében. — Lissa. — Montenegro mellett. — Korfu és a joni szigetvilág. — A korfui Esplanade on. — Görög szépek. — Olimpia. — Arkádia. — Matapan fok. — Kréta és forrongó népe. — Ida hegyen a görög istenek és istenasszonyok. — Végtelenek látszó tenger. — Estéink a hajón. — Napszállat a tengeren. — A hold elmerülése a vízben. — Csillagos éj. — A tenger villodása. — A jelenvolt nagyközönség, amelynek soraiban örömmel láttuk a szép nemet is jelentékenyebb számban képviselve, a kör helyiségeit zsúfolásig megtöltötte, — a felolvasást tündető tetszéssel kísérte s végül a nyújtott kellemes élvezetért hatalmas tapsal és éljenzéssel fejezte ki halas köszönetét. — A kör, amint értesültünk, még e hó folyamán rendez helyiségeiben közveasorát s a jövő hó 21-én, a színház épületében műkedvelői előadást.

Deák Péter a baja-zombori színházak igazgatója, amint halljuk, primadonául, Szepesi Szidi helyébe, Pálfi Ninát, a tavali primadonnát szerződtette vissza.

Kérélem. Mindazok, a kik Türr Antal (Del Toró) „Apró Történetek“ című munkájára gyűjtőveket kaptak, kéretnek, hogy a gyűjtőveket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a megrendelt példányok szétküldése iránt intézkedhessen a kiadóhivatalunk.

Dalostély. Torzsáról írják: A torzsai dalárda folyó év husvét hétfőjén ismét megörvendeztetett egy sikertült dalestélyvel. Schank karvezető buzgalmának köszönhetően ez estélyt, ki ismét bebizonyította, hogy erős akarat ellenében alig van lehetetlenség. A 10 pontból álló program igen változatosan volt egybeállítva. Minden egyes darabot megtapsoltak, megjeleneztek. Szűnni nem akaró tapsviharban tört ki a hallgatóság a magyar népdalegyveleg elhangzása után, úgy, hogy daláraink kénytelenek voltak azt megújrazeni, ugyszintén a „Bordal“ címűt is. Miután az utolsó dal elhangzott, közkívánatra még a „Hymnuszi“ és „Szózatot“ követelte a hallgatóság, minek daláraink szivesen tettek eleget. A hangverseny tanc követte.

Névnapi ünnepély. A helybeli „Misszonyunk“-ról nevezett női zárda Fejér Gyula apát-plébános, intézeti igazgató névnapján alkalmából folyó hó 15-én este hat és fél órakor örömmünnepet rendez, a melynek műsora a következő: Üdvözlő dal. Kétszólamu karének; előadják az intézet növendékei. „Az önféjű leány.“ Tündéres színmű 3 felvonásban. Személyek: Földesyné Esztergamy Margit. Róza 14 éves, Margit 13 éves unokái Városy Klementina és Uhlmann Anna. Teréz, szobaleány Markovits Anna. Julesa, kertészné Reiter Rozina. Tündér Ilona Poeskay Mária. Vadvirág, Tündér Ilona szolgálótában Steiner Gabriella. 1. Kobold Jovanovits Matild. 2. Kobold Rákossy Ilona. Az első felvonás után: „Üdvözve légy óh Mária.“ Kétszólamu karének; előadják az intézet növendékei. A második felvonás után: „Magyar dallamok.“ Cimbalmon begedű kísérettel; előadják: Proll Erzsébet és Frey Róza. A jó pástor. Melodramai jelenet. Zenéjét szerző: Maier Antal. Előadják: Ribiczey Antónia, Raab Jolánta és az intézet növendékei. Névnapi üdvözlés. Szavalja: Szondy Mária.

Időjárás. Rájár a rúd a kalendarium csinálóokra alaposan. Verőfényt, mosolygó kék eget ígérnek az időjósok és három nap óta szürke barátságatlan felhők fogják föl hátunkon a levetődő napfényt és ezen fellit: „fűtül a szél.“ Piros, fázós orrok, főlhajtott überziehergallérok képezik az utca signaturáját. A fészkek még turesen állanak és a magasságos levegőben még nem vehetők észre azok a bizonyos fekete pontok, melyeket a hazatérő madarak láttatnak nap sugaras időben a sugárküllök között. Mindenki várakozással tekint a jövőbe és sóhajta kérdi: szép tavasz, hőkessel a szürkületben?

Fortuna csókja. Apatinból írják lapunknak: dr. Mészöly István apatini kir. aljárásbíró öcsésével az osztályorszájáték legutóbbi buzáánál 200.000 koronát nyert.

A spiritizmusról. Mayer Béla v. bosoni püspök, kalocsai kanonok, zombori földink a mult évi adventben négy szabad előadást tartott a spiritizmusról. Ezen előadásokat óriási közönség hallgatta a legnagyobb érdeklődéssel. Ezen előadások most a könyvtárcsán is megjelentek. A négy előadás címei: a) A spiritizmus történetének rövid vázlatja. b) A spiritizmus történetének folytatása, a spiritiztikus mediumok és mutatóvanyai. c) A spiritizmus mint vallás, tanai és viszonya a kereszténységhez. d) A spiritizmus a tudomány és a keresztény katolikus felfogás ítélszéke előtt. Az egész mű, mely 9—10 nyomtatott ivre terjed, március hó végén bagyta el a sájtót: „A spiritizmus ker. kath. megvilágításában“ címen. A mű ára 60 kr., diszes vászonkötésben 1 frt. Kapható Kalocsán Juresó Antal kiadónál. Főlhívjuk olvasóink figyelmét a nagynevű szerző ezen új művére, akit a közönség eddig szentbeszédeiből és méltán feltűnést keltett tanügyi értekezéseiből ismer.

Műkedvelői előadás. A bajmoki róm. kath. tanító-testület folyó évi április hó 3-án szép sikerrel műkedvelői színi előadást rendezett a „Tanítók Háza“ javára. Felülfizettek: 1—1 frtot: Budanovits Árpád, Buganovits Jeuné, Garai Sándor (Sári pusztá), Gubenyecz József, Pfeiffer Pál, Resch Ignác (Kunbaja), Stipits Jánosné (Szabadka), Schwager N., Tóth István, Welber N.; 50—50 krt: Dózsay Ferenc (Szabadka), Hajnal Boris, Ilgen János (Szabadka), Ivanits József (Szabadka), Kanyó Tamás, Knöller Jakab (Zombor), Knogl István, Oriás Gusztáv, Racsmán Dezső (Szabadka), Rettig Ferenc, Szakács Mátyás, Schosberger Hermann, Schosberger Hugó, Weiss Fülöp; 30—30 krt: Partlich István (Zombor), Pfeiffer József; 20—20 krt: Fischer Zsigmond, Kulity Gyula; 15 krt: Hegedűs János; 10 krt: Mrákovits Lajos és 5 krt: Billnitzer Henrik. A szives adakozóknak ez uton is köszönetet mond a rendezőség.

Gyászhir. Mandits József kir. adótitkár folyó évi április hó 7-én, életének 23 évében jobblétre szenderült. Temetése folyó hó 9-én délután nagy részvét mellett ment végbe. Áldás emléken!

Hangverseny. A bács-topolyai társaskör saját könyvtára javára folyó évi április hó 15-ik napján este 8 órakor a társaskör helyiségeiben táncvígalmossal összekötött hangversenyt rendez, a következő programmal: 1. Magyar Rhapsodia Gaál F.-től, hegedűn előadja Schwarcz Géza ur, zongorán kíséri Marschall Béla ur. 2. Reverie Gaál Ferenc-től, zongorán előadja a szerző. 3. Aria, Ponchielli A.-nak Gioconda című dalművéből, éneklő dr. Radány Dezsőné urnó, zongorán kíséri Günther Károly ur. 4. Moszkvözski, spanyol táncok. Zongorán előadja Schick Gizella urnó és Günther Károly ur. 5. Aria, Maillartnak „Glöckchen des Eremiten“ című vig operájából, éneklő dr. Radány Dezsőné urnó, zongorán kíséri Günther Károly ur. 6. Jadassohn Trio. Hegedűn, zongorán és cellón előadják Schwarcz Géza, Marschall Béla és Tomcsányi Aladár urak.

Hymen. Oblát Henrik eljegyezte Grünfeld Flóra küssasszonyt Szabadkán.

Gyászhir. Fauszt János apatini polgári iskolai tanár édes atyja, Fauszt Konrad szederkényi nyug. tanító 72 éves korában elhunyt.

Kongresszus Szabadkán. A magyar orvosok és természetvizsgálók országos kongresszusa az idén Szabadkán, illetve Palicson lesz augusztus hó 27—31. közötti napokban. A szabadkai vendéglátó bizottság elnökei: Schmausz Endre főispán és Mamuzsich Lázár polgármester.

Leányrabló huszár. Kuluncsics Péra kiszolgált huszár káplár alig tért baza a falujába, O-Sztapárba, már is beleszeretett Sztanojev György bíró szép leányába Lyubicába. Meg is kérte a leány kezét, de kosarat kapott. Szerelmének nem tudva parancsolni, összebeszélte néhány pajtasával, akikkel aztán egyesült erővel elrabolták a bíró leányát. Az atya haladéktalanul jelentést tett a zombori csendőrségnek, de mindeddig még nem tudott a leányrabló nyomára akadni.

Tűz. Apatinban f. hó 4-én d. u. Piry Mihály deszkakereskedő istállójában tűz ütött ki, mely a gyors segítség mellett csakhamar elfojtatott — 5-én reggel pedig 6 órakor Dreszner József nádfedelű háza égett le. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Állatiasság. Egy fiatal, alig 16 éves leány állt az elmúlt héten a rendőrség előtt s szörnyű vádat emelt egy legény ellen. Sirva panasolta Baranyi Viktor, hogy amint Nagy József szállási korcsmájából haza sietett, elébe állt Seuzták István legény és állati erőszakkal megfosztotta becsületétől. A leányt aztán megvizsgálta az orvos is és miután a dolgot valónak találta, a rendőrség a legény ellen feljelentést tett a zentai kir. járásbíró-ságnál.

Fölmentő ítélet. Sztojkovics Zakariás zombori kereskedő ismeretes büntnyében a napokban a kir. kuria is fölmentő ítéletet hozott.

Nagy benzín robbanás egy gyógyszer-tárban. Nagy szerencsétlenség történt — írja b.-almási tudósítónk — a napokban, a melynek alighanem lesz ember áldozata is. A gyógyszerész és egyik cselédje súlyos betegen fekszenek, ez utóbbinak felépüléséhez kevés a remény. A szerencsétlenségről a következő tudósításunk számol be. A b.-almási piacon egy kisebb-szerű épületben van Gsöszter Ede gyógyszer-tára. A gyógyszer-tár alatt pincehelyiség van, amely szintén ennek céljaira szolgál, a hol gyógyszereket, benzint és mindenféle eszközt tart a gyógytár tulajdonosa. A napokban kifogyott a benzín és Gsöszter lektüldte a pincébe a cselédleányt, hogy hozza fel a mintegy 20 liternyi benzint tartalmazó üveget. Az üvegből a gyógyszerész töltött a mennyire szüksége volt s a többi visszaküldte úgy, hogy még körülbelül 15 liter maradt az üvegben. A mikor a cselédleány az üveget visszavitte, ez valamihéz hozzáütődött, összetört s a benzín kifolyt. A leány azonban eltilkoltta ezt gazdája előtt. Ugy három óra tájban ismét dolga akadt a gyógyszerésznek a pincében s a cselédleánnyal együtt lementek. A leány elől ment kezében az égő gyertyával s alig hogy kinyitották az ajtót s azon beléptek, óriási dörgés hallatszott, a gáz meggyuladt. A robbanás következtében az egész épület megrázkódott, a falak megrepedeztek, a gyógyszer-tárban az üvegek és más felszerelések a földre hullottak, a gyógyszerek nagy része elpusztult, az ajtókat és ablakokat a légnyomás kiszakította, a gyógyszerész és a cselédleány súlyos égési sebeket szenvedtek, az előbbinek keze és arca égett össze, az utóbbinak teste és testrészei szenvedtek nagyobb sérüléseket, úgy hogy felépüléséhez kevés reményt fűznek. A robbanásra összefutottak a környék lakói és a szerencsétleneknek segítségére siettek, míg az időközben odaérkezett orvos a sebeket kötözte be. A gyógyszer-tárban iszonyú pusztítás nyomai láthatók, a kár 400 frtra tehető.

A gyilkos szerető. Rémes féltékenységi dráma játszódott le Kuubaja községben. Egy asztalos legény megölte kedvesének udvarlóját s azután a leányt akarta megölni, de az elmenekült. Az esetről a következő tudósításunk számol be: Mintegy 3 hónap óta tartózkodik a községben egy vidékről odaérkezett asztalos legény. Néhány napig munka nélkül volt, ideje volt tehát a faluban körülnézni és ismeretséget keresni. Nem is keresett sokáig, mert néhány nap után megismerkedett egy szem-revaló sváb leánnyal s a kettő között csakhamar benső viszony fejlődött ki. A leány azonban szívesen fogadta másnak udvarlását is, még pedig Lucz György sváb legényét. Az asztalos legény eleinte semmit sem tudott, hogy imádottja másnak is szentel pásztorókat, később azonban észrevette, hogy a leány mindinkább távolodik tőle, egy ízben megkérdezte a leánytól, mi az oka az elhidegülésnek. A leány kitérőleg válaszolt s ez a válasz nem elégítette ki a legényt, aki szó nélkül fogta a kalapját és eltávozott. Vetélytársát azonban minden áron kitudni akarta. Gyakran leskelődött a leány lakásánál, de nem látott nála senkit. Egy este megint lesbe állott, egyszerre csak Lucz György kunbajai sváb legényt látta bemenni a kiskapun. Majd elment és rövid idő múlva egy nagy késsel tért vissza. A leány lakásához érve berontott a szobába s ott találta együtt bizalmasan vetélytársát és a leányt. Pillanat műve volt elővenni kabátja alól a nagy kést és Lucz Györgybe szúrni. A kés pengéje egészen behatolt a testbe úgy, hogy a legény ott a helyszínen nyomban meghalt. A gyilkos szerető ezután a leányra akarta magát vetni, de ez elmenekült és az esetről jelentést tett a csendőrségnek, akik a gyilkos asztalos legényt elfogták és a bács-almási járás-bírószághoz kísérték.

Elcsapott süketnéma feleség. Az ó-becsei rendőrség e hó 5-én délután egy asszonyt tartóztatott le, ki a Szent-István téren csavargott és a hozzáintézett kérdésekre feleletet nem adott. Végre rájött a rendőrség, hogy az asszony süketnéma s ruhájáról ítélve bánati szerb. Ekkor egyik szerb rendőr, ki gyermekkorában 2 néma fiúval növekedett fel, jelek által parkodott a nővel beszélni. A nő a következő felvilágosítást adta. Tul a vizről jött ide kocsin a férjével s 6 templom mellett jöttek el. Itt a vásárrban a férje letette a kocsi-ról, elvezette a nép közé s azután eltűnt. Otthon egy kis leánya van, kit most választott el. A férje szegény, de neki van háza, földje, tehene, lova; a férje semmit sem vitt a házhoz. Egy esztendő előtt az édes apja megölte az édes anyját, mire az apját elvitték a zsandárok s azóta nem látta. Csak a gyilkosság után ment férjhez. A zsebében nyolevan krajcár van és egy kivarrt zsebkendő, melynek egyik sarkában. Cz. M. szerb betűk vannak hímelve, körül pedig szerbül körülbelül ezek: „Hallod a nap már kelőben van, lóra betyár, mert megvirrad.” — Arra a kérdésre, hogy tud-e írni, igent intett. A nevet szerbül Csantrímát Máriának írja, de minden egyéb kérdésre a betűket értelmetlenül rakja egymáshoz. Azt mondja, hogy háza tud menni, csak adjanak neki írást, hogy az uton el ne fogják a csendőrök. Előjáróságunk a főszolgabírótól kért tanácsot, hogy mitevő legyen a szerencsétlen teremtés?

Vesztett ebek Csantavéren. Csantavéren a napokban egy vestett eb kóborolt a községben és két embert, Sinkovits Barabást és Turzai Pétert össze is marta. A vestett ebet sikerült lebunkózní és Osia községi állatorvos konstatálta boncolás útján, hogy az eb dühödött volt. A két szegény beteg felvitték a budapesti Pasteur intézetbe.

Ajánlkozás. Egy VI. polgári osztályt végzett 3 és 1/2 évig ügyvédi irodában alkalmazásban álló 20 éves egyén, ki a községjegyzői pályára készül, segédjegyzői állást keres. Cim: Váradi András, Baja.

Sertésvész megyénkben.

1895. év tavaszán — mint a derült égből lesújtó villám — ejtette rémületbe gazdaközönségünket a Kőbányán váratlanul fellépett sertésvész. Innen-onnan négy éve, hogy végig száguldott az országban ez újabb sertésbetegség. Rövid idő kellett hozzá, hogy az eddig még a tudósok által is alig ismert betegséget még a legutolsó béres is alaposan megismerje. Manapság már nincs község megyénkben hol sertésvész ne

lépett volna fel, nincs gyermek ki annak természetével tisztában ne lenne.

Keletkezése óta egész 1897. év végéig 84 községben lépett fel a sertésvész megyénkben járványosan. Egyedül az elmúlt évben 48 volt a fertőzött községek száma, ami 37 %-ot tesz ki.

Nem lesz érdektelen a sertésvész állását hónapoként feltüntetni.

Az elmúlt év január havában 6 községben, februárban 10 községben, márciusban 11 községben, áprilisban 5 községben, májusban 4 községben, júniusban 9 községben, júliusban 21 községben, augusztusban 25 községben, szeptemberben 26 községben, októberben 24 községben, novemberben 17 községben, decemberben 9 községben volt a sertésvész hivatalosan konstatálva.

Amint látjuk a sertésvész nincs időszakhoz kötve, bár tagadhatatlan, hogy a melegebb napokban mint minden fertőző betegség vehemensebb erővel lép fel. Ki tudná azonban megmondani, hogy ezen kívül hány községben fordult elő a sertésvész többé-kevésbé sporadikusan.

Szomorubb azonban az alább közölt statisztika gazdaközönségünkre, melynek egyik főjevelemét ép a sertéstenyésztés tette ki.

Megyénkben a hivatalos adatok szerint:

1891. évben 178.808 drb sertés volt 4.360 ezer frt értékben, 1893. évben 155.068 drb sertés volt 3.877 ezer frt értékben, 1894. évben 151.942 drb sertés volt 4.049 ezer frt értékben, 1895. évben 155.944 drb sertés volt 3.898 ezer frt értékben, mint látjuk a sertésvész kiütéseig sertésállományunk állandóan — nagyon kevés ingadozással — majdnem egy stádiumban van. Sertésvész utáni években azonban sertéseink száma hirtelen leszállt, 1896. évben 112.299 drbra 2.707 ezer frt értékben, tehát 50.641 drb sertéssel 1.266 ezer frt értékben kevesebb mint a sertésvész kiütése előtti 4 év átlaga.

1897. évben 118.969 drb 2.974 frt értékben, tehát még mindig 37 ezer drbbal kevesebb, mint a sertésvész előtti 4 év legalacsonyabb száma esztendőjében. A két utóbbi év átlaga 115.624 drbból áll, mit a sertésvész előtti 4 év átlagához viszonyítva a különbséget 47.306 drbot tesz ki. Ezek szerint a sertésvész előtti sertésünkben fekvő töke két év alatt átlagban kerek 1 millió frttal csökkent.

Megdöbbentő azonban a sertéskereskedelemben észlelt csökkenés. Megyénkbeli vasuton elszállított: 1893-ban 59.678 drb 2.983.900 frt értékben, 1894-ben sertéskereskedelmünk nem csökkent 1895-ben 113.800 drb 5.690 ezer frt értékben az évi átlag 78.000 drb 3.885.950 frt értékben, azaz évenként közel 4 millió forint folyt be megyénkbe sertéseinkért.

1896. évben 7018 drb 350.900 frt értékben, 1897. évben 2254 drb 112.700 frt értékben, átlag 4636 drb 211.800 frt értékben.

Sertéskereskedelmünk a sertésvész kiütése óta csökkent nem kevesebb mint 73000 drb sertéssel 3.674.150 frt értékben, ha ehhez hozzáadjuk az 1.182.650 frt tökecsökkenést, a veszteség évenként 4.856.800 frtot tesz ki. A sertésvész tehát bácskában közel 5 millió frt kárt tett, a mi három év alatt kitett 15 millió frtot.

A fenti számokból, mint látjuk, maga a sertésvész közvetlenül csak körül-belül 3 millió kárt okozott eddig, míg közvetve a többi 12 millió frt a forgalmi korlátozás rovására esik.

Tagadhatatlan, hogy úgy kormányunk, valamint megyei hatóságunk minden lehetőt megtesz, csak hogy valamiképp megküzdhesen e járvánnyal, bár mint látjuk, teljesen eredménytelenül. A sok rendelet mind nem bizonyult elégséges fegyvernek e betegséggel szemben, mely ha soká tart, gazdaközönségünket nyomorba juttatja, közvetve pedig ami már eddig is érezhető, az egész kereskedelemre évekre kiható pangás lesz a következménye. Az elmúlt pár év elég világosan bebizonyította, hogy itt radikálisabb módszerhez kell nyulni.

Azt a kárt, mit a sertésvész közvetlenül okoz, tekintve sertéseink szapora voltát, rövid idő alatt még csak kiheverhetők, de azt a kárt, amit a sertésvész miatt fennálló forgalmi korlátozás okoz, már nehezebben lesz alkalmunk helyre pótolni.

Mint látjuk, megyénk a sertésvész kitérőse óta állandóan inficiálva van s ha figyelembe vesszük e betegség okozóinak természetét, avagy a külfölddel kötött állategészségügyi egyezményeinket, nincs semmi kilátásunk, hogy e betegséget csak csökkenteni is módunkban legyen, miáltal arról a reményről, hogy addig, míg sertésvész van megyénkben, a külföldi piacok megnyiljanak sertéseink előtt, jó ideig lemondhatunk.

Mindjárt a sertésvész kiütésekor földmívelésügyi kormányunk helyes irányban szándékozott a sertésvészen hamarosan tudadni, a kártérítés mellett való irtással. Sajnos, hogy e terv — mely ha keresztülvihető lett volna, manapság már rég túl lennénk a sertésvészen, — anyagi okok miatt dugába dől. Az államnak nem volt annyi pénze,

hogy e terv testet ölthetett volna, a gazdaközönséghez meg nem mert fordulni. Most azonban, midőn már a legkonservatívabb gazda is belátja, hogy itt okvetlen kell tenni valamit, azt hiszem örömmel fogadnának egy kezdeményező lépést ez irányban, még azon esetben is, ha első sorban ép a sertéstenyésztő gazdáknak kellene az áldozat részét meghozni.

Bebizonyult s láttuk a ragadós tüdőlobnál, hogy valamely fertőző betegségtől csak irtással lehet biztosan megszabadulni. Irtás nélkül felső Magyarország még ma is zár alatt állana, míg irtással a ragadós tüdőlobtól teljesen megszabadult.

A szomszédos Ausztria kormánya a közel multban terjesztett be törvényjavaslatot a sertésvészes és gyanus sertéseknek állami kártérítés mellett történő irtásáról s nagyon valószínű, hogy keresztül is viszik. Tehát Ausztria egy pár millió árán hamarosan megszabadul a sertésvészről, minek logikus folyamánya lesz, hogy országunkat, honnét a sertésvész állandóan fenyegetni fogja, a többi államok példájára egyszerűen lezárja s sertéseinket nem fogja beengedni, miáltal az utolsó hely is, hol sertéseinket értékesíthettük, el lesz zárva.

Ausztria, ha jól emlékszem, 8 milliót kér az irtás céljaira megszavaztatni, de ne feledjük, hogy Ausztriának 110 községében van mai nap sertésvész, míg hazánk 934 községe van inficiálva, tehát majdnem 9-szer annyiban, a mi az irtási költséget nálunk 70—80 millióra emelné.

Ezt az áldozatot az államkincstártól a sertéstenyésztők nem kívánhatják. Hanem igenis joguk van az államtól áldozatot kérni, ha a szükséges költségekhez — mint első sorban érdekelt felek — hozzájárulnak azáltal, hogy megyénként külön-külön sertés-kisajátítási alapot létesítenek, melynek egyik bevétele a sertéstulajdonosok által sertéseik száma után befizetendő bizonyos összeg pl. 1 korona lenne, mely összeg külön e célra készült bélyegeknél a marhalevéltre történő ragasztása által rovatnék le, miáltal a szükségeselt költségeknek egy része biztosítva lenne. Nem kevesebb jövedelmét képezné ez alapnak a kártérítés mellett kiirtott sertések értékesítésénél befolyó összeg, míg a hiányzó összeget az állam adná.

Azt hiszem, ha figyelembe vesszük azt a tetemes kárt, mit a sertésvész a sertéstenyésztő gazdáknak okoz, a körülményekhez képest jó indulattal fogadnák egy ily alap létesítésére irányuló felhívást s az államnak is sikerülne direkt finansialis kérdés miatt dugába dől tervét megvalósítani.

Wissinger Richárd.

Szerkesztői üzenetek.

R... Tárcaját közöljük:
H. G. B. Komárom. Versei közül egy-kettőt a közlendők közé tettünk. Prózaí dolgozatait várjuk.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Egy tanuló könyv- és papirkereskedésben felvétetik

Kollár József,

2-1 könyv- és papirkereskedő Zombor.

477. szám.

1899.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíróság 1899. évi V. 106. és 194. sz. végzése következtében a debreceni hitelintézet és takarékpénztár és a debreceni közgazdasági bank javára Gerster Gyula kis sztapári lakos ellen 120 frt és 65 frt és járulékaik erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 916 frtra becsült különféle butorneműkből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíróság V. 106. és 194. 1899. számú végzése folytán 120 frt és 65 frt tökékevetelés, ennek a lejáratától járó 6%, kamatai és eddig összesen 90 frt 15 krtban bíróság már megállapított költségek erejéig Kis-Sztapáron végrehajtást szenvedett lakásán leendő eszközölésére 1899. évi április hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében késpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1899. évi április hó 5-én.

Styrum Mór,

kir. bir. végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

Kucura községben türesedésbe jött egy gyalog- és egy lovasrendőri állásra ezennel pályázatot nyitunk s felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alulírott előjárásához 1899. évi április hó 15-ig annál inkább nyujtsák be, mert a később érkező folyamodványok figyelembe vételni nem fognak.

Ezen állással a községi pénztárból havi utólagos részletekben kifizetendő 300 frt fizetés és 100 frt lótarthatási átalány, valamint teljes egyenruházat van egybekötve.

Kucurán, 1899. április hó 5.

Luszkánecz, **Iván János,**
jegyző. 2-1 bíró.

Pályázati hirdetmény.

Déronya községben ujonnan rendszeresített előleges havi részletekben kifizetendő évi 360 frt javadalmazással összekötött másodirnoki állásra, melylyel a végrehajtási teendők köteles ellátása is össze van kötve, pályázatot nyitok.

Mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, felhívom, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket e hó 25-ig hivatalomnál annál is inkább benyujtsák, mert a később érkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A megválasztott irnok szorgalmához mérten kevés mellékközzel is számíthat.

Hódsághon, 1899. április hó 5-én.

Lichtneckerf,
szolgabíró.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a tisztelt község becses tudomására hozni, hogy **bennétkezők és kihordók** részére egy

kifőzési helyiséget

a Deák Ferenc-körut, Eötvös-körut és Juhász-utca sarkán lévő Juhász-féle 153. ö. i. számú sarokházban f. évi május hó 1-én nyitunk.

Főtörökvesünk odairányul, hogy t. abonansainkat lehető mérsékelt feltételek mellett a legjobb igyekezetünk szerint minden igényeknek megfelelőleg kielégítsük.

Bővebb értesítés ugyanott.

Özv. Zimmonka Miklósné Jablonszky Mária
és

Özv. Csernus Ferencné Jablonszky Julianna.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Dr. Thoman Jakab nyugdíjazása következtében a bács-kulai szolgabírósnál megüritelt 600 frt fizetéssel, 150 frt lakpénzzel és 150 frt utiátalánnyal javadalmazott járásorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint az 1883. évi I. t. c. 9. §., ugy ezen §. végpontjában említett tisztviselői vizsga letétele tárgyában 80099/93. sz. a. kiadott belügyminiszteri rendelet 22. §-a alapján felszerelt kérvényeiket **folyó évi április hó 30-ig** méltóságos báró dr. bajsai Vojnits István főispán urhoz nyujtsák be.

Zombor, 1899. évi március hó 28-án.

Karácson,
2-2 alispán.

PÁLYÁZAT

A cs. és kir. hadügyminiszter úrnak 1899. évi február hóban 149. sz. a. kelt magas intézményéből folyólag Mohol község által tett egy katonai alapítványi hely betöltendő lévén, felhívom mindazokat, — vallásra és állásra való tekintet nélkül, — kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kérvényeiket alulírott előjárásához **1899. május hó 15. napjáig** benyujtsák.

A kérvény következő okmányokkal szerelendő fel:
a) keresztlevele,
b) honosági bizonyítvány,
c) katonasorvisi bizonyítvány a folyamodó testi fejlettségéről,
d) iskolai bizonyítvány m. tanévről és a folyó évi iskolai látogatásról.

Tudomásul megjegyeztetik, hogy a folyamodonak moholi születést és 10-12 éves legyen.
Mohol, 1899. évi április hó 4-én.

Mikosevits Antal, **Erdélyi Fülöp,**
jegyző. bíró.

Czezner József

kocsigyártó és kárpitós üzlete
Zomborban

Zarándok (sóház) utca 107. sz. saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint 1898. évi november hó 1-től üzletemet saját házamba helyeztem át, hol szakmámba vágó összes munkákat gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett elvállalom.

Raktáron tartok mindennemű **új és átalakított hintókat, kocsikat** stb. szakmámba vágó bármennyű megrendelést, illetve átalakítást elfogadok és azt a leg-rövidebb idő alatt eszközölöm.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel:

Czezner József,
kocsigyártó és kárpitós.

20-13

Hirdetmény.

A „Szóntai I. Előlevezési Egylet mint Szövetkezet“ felszámolás alatti cég ezennel közhírré teszi, hogy az 1895. évi január hó 1-től 1898. évi december hó 31-ig terjedő ciklusa az 1898. évi december hó 31-én lejárt és feloszlik, ugyanezért a keresk. törvény 249. §-a értelmében a szövetkezet **hitelezői** felhívom, hogy a szövetkezet elleni követeléseiket a jelen háromszori közzé tételtől számított 6 hó alatt érvényesítsék. Szónta, 1899. évi április hó 11-én.

Orslbauer Gy. s. k., **Ertl János s. k.,**
könyvelő. 3-1 igazgató.

Arlejtési hirdetmény.

Torzsa község alulírott előjárásához ezennel közzé teszi, hogy a község által építendő óvoda 6420 frt 18 kr kikiáltási árban — a melynek 10%-át arlejtézők az arlejtés előtt letenni kötelesek — **f. évi április hó 23-án d. u. 2 órakor** községünk házában arlejtés utján kiadatik.

Arlejtési feltételek, terv és költségvetés a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Torzsa, 1899. évi április hó 6-án.

Gutvein Lajos **Schick Károly**
jegyző. 3-1 bíró.

1677. szám. kig. 1899.

Hirdetmény.

Ó-Kanizsa község előjárásához részéről közhírré tétetik, miszerint a község tulajdonát képező **négy drb tenyészbika folyó évi április hó 20-án délelőtt 10 órakor** a helyszínén, az ugynevezett dézsmakertben, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Ó-Kanizsán, 1899. évi április hó 6-án.

Trenka István, **Popovits,**
jegyző. 2-1 bíró.

Pályázati hirdetmény.

Sztanisics, Csonopla, N. Militics és Krusevlya községekből alakult kéményseprői kerületben leköszönés folytán megüresedett kéményseprői állás az 1885. évi 1020. számú kéményseprői iparról szóló szabályrendelet tervebe vett módosításáig ideiglenes helyettesítés utján fog betölteni, miért is felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, hogy pályázati kérvényüket **hozzám f. évi április hó 15-éig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezettek figyelembe venni nem fogom.

Zombor, 1899. évi március hó 27-én.

Tárczay Dezső,
főszolgabíró

3-3

Eladó szódagyár.

A Szóntán lévő Freudinger Lipót-féle új szódagyár

1400 üveggel együtt jutányos áron eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Freudinger Lipót.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvkereskedő.

Hirdetmény.

Felső-Szent-Iván község előjárásához közhírré teszi, hogy a község határában gyakorolható vadászati jog, — bérlőjének elbalázása folytán, — 1899. évi április hó 1-től számított 6 egymásutáni évre azaz 1905. évi április hó 1-ig bezárólag **f. évi április hó 16-án délután 2 órakor** a község házában megartandó nyilvános árverésen évi 60 frt kikiáltási árral kezdve haszonbérbe fog adatni.

A képviselőtestület által megállapított részletes árverési feltételek a jegyzői hivatalban fenti napig a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők, valamint zárt írásbeli ajánlatok is oda nyujtandók be.

Felső-Szent-Iván, 1899. április hó 7-én.

Szedresy Károly, **Csatai István,**
jegyző. bíró.

Pályázati hirdetmény.

O-Sztapár községében elbocsátás folytán megüresedett községi gyalogrendőri állásra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket O-Sztapár község előjárásához **1899. évi április hó 20. adják be.**

Ezen állással a községi pénztárból havi utólagos részletekben kifizetendő 200 frt évi fizetés van egybekötve, míg a szabályszerű egyenruházat sajátjából tartozik beszerezni.

A pályázóktól a hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelvnek tudása megkívántatik.

O-Sztapáron, 1899. évi március hó 27-én.

Milits Szevetozár, **Abity Mladen,**
jegyző. 2-2 bíró.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter úrnak folyó évi 20252., 20253., 20260., 20265., 20268. és 22364. számú magas rendeletei alapján az Apatin mellett tervezett településben az 1899. évben emelendő 80 telepes ház építéséhez szükséges, alább megnevezett munkálatok és anyagszállításoknak biztosítására **az apatini m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében 1899. évi április hó 14-én délelőtt 8 órakor** kezdődő zárt írásbeli versenyárgyalás fog tartatni.

Vállalatba adatnak:

- 1.000,000 drb vályog előállítás a település helyén.
- 750,000 drb téglá előállítás a település helyén.
- A 80 házhoz szükséges föld- és kőművesmunkák.
- 320 mm-ás I. minőségű oltatlan mész és 25 mm. román cement szállítása az építés helyszínére.
- 500,000 drb fedél- és 4000 drb orom-cserépnek a helyszínére való szállítása.
- A 80 telepes házon végzendő cserépfedési munkálatok.

Az 1. és 2. tétel alatti anyagelőállításoknál a szükséges földet, pelyvát, szalmát és tüzelő anyagot a kincstár adja.

Az 1., 2., 3. és 6. tétel alatti munkálatok és anyagelőállításoknál nemcsak az összes anyag és munkákra nyujthatók be ajánlatok, hanem kisebb részletekre is.

A vállalkozni szándékozók által beadott ajánlatok **csak azon esetben vételnek figyelembe, ha a versenyárgyalási hirdetményben megjelölt helyen és a kitűzött határidőig adatnak be.**

Táviratok jogérvényes ajánlatoknak semmi körülmények között el nem fogadhatók.

A sajátkezűleg aláírt ajánlatba kitéendő: az ajánlattevőnek vagy ajánlattevőknek neve, illetve nevei, a polgári állás, a lakhely, az ajánlattevő cég neve, kitéendő továbbá tisztán és minden kizáró módon számokkal és betűkkel a versenyárgyalási hirdetményben foglalt megjelölés szerint azon egységi ár, illetve egységi árak, melyért ajánlattevő a munkát vagy szállítást elvállalni hajlandó. Ezenkívül az ajánlatnak tartalmaznia kell az ajánlattevő abbeli nyilatkozatát, hogy az építési terveket, az előmérlet és költségvetést, az általános és részletes építési feltételeket, a helyi viszonyokat teljesen ismeri, végül csatolandó az ajánlatához az 5% bánatpénz letételéről szóló elismervény.

A bánatpénz a zombori m. kir. adóhivatalnál teendő le.

Minden ajánlattevő az ajánlatok beadására kitűzött határidőig számított 6 hétig kötvé marad ajánlatához még az esetben is, ha a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter ur vagy megbízott közege a munkálatok vagy szállítások biztosítása iránt időközben mással bocsátkoznék tárgyalásba.

Az a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter úrnak tetszésétől függ, a benyujtott ajánlatot az ajánlati összegre való tekintet nélkül el, vagy el nem fogadni és az ajánlattevő nem követelhet kárpótlást azért, mert ajánlata el nem fogadhatott.

A bármely oknál fogva el nem fogadhatónak ítélt ajánlatot csatolt bánatpénz visszaadatik, de egyik ajánlattevő sincs jogosítva bánatpénzét az ajánlatok beadására kitűzött határidőtől számított 6 hét lefolyása előtt visszakövetelni.

Az ajánlatok és azok mellékletei szabályszerűen felbélyegezendők.

A részletes feltételek és tervek az alulírott hivatalnál a versenyárgyalás előtt a hivatalos órákban betekinthezők.

Apatinban, 1899. évi március hó 25-én.

Magy. kir. kincstári ispánság.